

tallarem l'aixeta i, per dir-ho d'una manera entenedora, les passareu una mica magres».

Com que sóc poruc de mena, en el fons sé que faré bondat i que no trairé els cànons de la traducció ni les ensenyances universitàries. No m'arriscaré, seré rigorós i d'aquí a pocs dies lliuraré el text, per més fal·laç i ignominiós que em sembli, i desaré la veritat en un calaix. Ben mirat, l'autor de ficció viu de la imaginació i, per tant, té carta blanca a l'hora d'inventar.

El traductor, en canvi, s'ha de cenyir a les paraules escrites i, malgrat les múltiples temptacions que pugui tenir, no ha de subvertir el text. Considerant els precedents, es vendran uns quants milers d'exemplars del llibre, una petita proesa en una llengua com la nostra, i l'editor serà feliç. Pel que fa a mi, l'èxit o el fracàs de l'empresa no em reportaran res. En aquest cas, a més, l'agosament només es traduiria en neguit. I mentrestant, en Russell, qui sap on para.

Ernest Riera, en vint anys de professió, ha traduït més de vuitanta llibres, de Salinger a Mark Twain, de Zadie Smith a Bruce Chatwin; ha traduït literalment milers de pàgines de còmic (ara ja no, però durant molts anys Batman i Superman van parlar castellà per boca seva); i també s'han estrenat unes quantes traduccions teatrals seves, des de Pinter (*Traïció, Alaska i altres deserts*) fins a Martin McDonagh (*L'home dels coixins*).

Aixeca't

Ho havia provat tot. S'havia aixecat de la cadira i havia donat una volta a la taula; s'havia tornat a aixecar i s'havia preparat un cafè; poca estona després s'havia aixecat i s'havia preparat un te; va estar a punt d'aixecar-se i preparar-se una camamilla, però va haver d'aixecar-se i anar a fer un riu. L'últim recurs que li quedava era aixecar-se i menjar alguna cosa, però menjar sempre el

desconcentrava, i ho deixava només per a casos veritablement desesperats. La qüestió era aixecar-se. Abans d'aixecar-se de l'escriptori, esgotava tota la resta de recursos, exhaustivament: diccionaris bilingües, monolingües, especialitzats, vocabularis, glossaris i monografies; tot seguit, o en primer lloc, o intercaladament, consultes en línia a motors de cerca, webs terminològics,

diccionaris en línia, fòrums, i fins i tot botigues virtuals. Quan res d'això no donava resultats, calia una altra estratègia, i tots els professors amb qui havia estudiat, i tots els col·legues amb qui n'havia parlat, hi coincidien: quan una traducció s'encalla i no surt, t'aixeques i dónes una volta a la taula.

¿Què fas, però, quan ja t'has aixecat vuit vegades, has assaltat la nevera tres vegades més, t'has anat a ajaure al sofà en dues ocasions, has estat a punt de quedar-t'hi adormit en totes dues ocasions, has passejat amunt i avall de l'habitació fins a gastar les soles de les espadenyes, i ara ja fa tres quarts d'hora que estàs assegut a la teva cadira de despatx en la posició del lotus i contemples amb desesperació creixent la pantalla de l'ordinador i la pàgina del llibre original que hi tens obert al costat? ¿Què fas, quan comences a mossegar-te les ungles i les lletres

que contemples fixament es fonen les unes amb les altres i el sentit de les paraules s'escola com mercuri pels forats que tot d'una t'han aparegut al cervell? ¿Què fas quan ho comences a veure tot vermell i escampes d'una manotada diccionaris i obres de consulta per tota l'habitació, quan t'aixeques de cop (una altra vegada!) i estàs a punt d'enclastar el llibre que has de traduir (535 pàgines, tapa dura; un objecte contundent) contra el teu portàtil, però et controles perquè saps perfectament que no et pots comprar un portàtil nou i, a més, en tot el dia no has fet cap còpia de seguretat? ¿Què fas, llavors?

L'impuls que et domina és el de fer exactament el contrari d'aixecar-te de l'escriptori; el cos i el cap et demanen que t'encongeixis, que t'arrauleixis, que t'arrosseguis de quatre grapes i t'amaguis a sota la taula, que desapareguis entre les ombres, lluny de la llum, que t'abracis els genolls i comencis a somicar i a sanglotar i a cridar. El contrari del que fa un traductor, sempre tan callat i tan ben posat, tan serè i tan en calma.

Però resisteixes l'impuls de cedir a la bogeria com has resistit l'impuls de destruir l'ordinador, i per la mateixa raó: no t'ho pots permetre. Perdre l'ordinador o perdre el seny representaria no poder acabar la feina, i no poder facturar a fi de mes. I això, no pot ser.

Per tant, el que fas és recórrer al segon principi inalterable del traductor; el primer és aixecar-se de la taula quan la traducció no surt; el segon, quan la traducció no surt, és saltar-se el problema, la paraula, la frase, el paràgraf, i continuar endavant com si no hagués passat res.

I si ha de venir, ja vindrà.

I si no, tal dia farà un any. [1]

[1] Nota del traductor:

Aquesta és una obra de ficció; ni qui signa aquestes línies ni cap altre traductor que ell conegui s'ha saltat o se saltaria mai (intencionadament) cap part del text a traduir, per petita que sigui. Abans perdríem la salut que un àtom de l'original. Gràcies per la seva confiança.